

0	3	5	7	10	13	19	25	36	48	55	62	69	75	85	90	93	95	96	97	99	100	
0	2	4	6	8	10	15	20	30	40	45	50	55	60	70	80	85	90	92	94	96	98	100

PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Heini Tenokosken suunnittelema pärelehmä on esihärän ja kyytön risteytys.

Tarvaalan pärelehmä on yhteisötaiteen taidonnäyte

Oikean lehmän verran painava pärelehmä voi saada seurakseen parven pärekurkia.

SAARIJÄRVI (MT)

Pohjoisen Keski-Suomen opimiskeskuksen (Poke) luonnonvarayksikön nurmikolla seisovaa pärelehmä Miinaa taiteilija **Jaana Bombin** luonnehtii lempeäksi vastavoimaksi globaalille markkinataloudelle. Taiteilijan rooli oli ylllyttää kyläläisiä tekemään. ”Tekijöitä on ollut kymmenen kahta puolta”, **Markku Koskenlahti** laskee. Pärelehmän luuranko on tehty Koskenlahden savusau-natyömaalta ylijääneistä haapapölleistä. Kolminkertainen pärekerrros peittää luurankoa. Koskenlahti yllättyi, että päreet taipuvat lehmän muotoihin. Päreet on tehnyt Karin päre ja puu -niminen yritys maakunnan toisella laidalla Toiva-kassa. Lehmän suunnittelija **Heini Tenokoski** kertoo sen olevan esihärän ja kyytön risteytys. Esihärkää Miinassa on siksi, että se seisoo Kivikauden kylään vievän tien varressa. Kaupungin keskustan suunnasta ajaville pärelehmä näkyy jo kaukaa. Ensin se näyttää pie-neltä, mutta lähemmäksi pääs-tyään katsoja huomaa Miinan olevan nykyisiä lypsylehmiä kookkaampi. Painoa sillä on lähes oikean lehmän verran.

Kylissä valtava määrä osaamista Bombinin mielestä Suomen kylissä on valtava määrä osaamista, se pitää vain hokutella näkyviin. Kyläkansantaiteen työpajassa tarvaalalaiset jalos-

Tarvaalan pärelehmä viimeisteltiin tervaamalla.

tivat yhden idean taiteeksi.

Kyläläisten mielestä parasta oli pajavaiheen suunnitto eli yhdessäolo. Alkurakentaminen tehtiin oppilaitoksen kouluti-lan hallissa.

”Jo **Aino Tapper** vuoli aikanaan puusta lehmiä”, Koskenlahti muistuttaa kylän kuuluisan taiteilijajäsenen ai-kaansaannoksista. Miina seisoo nyt tukevasti

Poken nurmikolla. Luonnon-vara-alan koulutusjohtajan **Pekka Janhosen** mielestä se on hieno kunnianosoitus leh-mälle. Ideariihessä putkahti esiin

muitakin vaihtoehtoja. Poken kosteikolle saattaa piankin las-keutua päreistä tehtyjä kurkia. Viime viikolla Miina viimeis-teltiin vanhastaan tunnetulla suoja-aineella, eli tervattin.

Epäilijöiden mielestä pä-reistä ei voi tehdä lehmää. Tarvaalan väki todisti epäilyn vääräksi.

REIJO VESTERINEN

KIRJAT

Mafiamaan kovanyrkkiset kasvatit

Enpä olisi uskonut, että nyrk-keilyn ympärille kehittely ro-maani vetäisi minut mukaansa; etenkin kun taustalla elää väki-valtainen Sisilia. Heti alussa on tyrmäävä näyttö, kuinka poika-lapset opetetaan pärjäämään tappeluissa ja halveksimaan heikkoutta. Satuttaminen on sallittua ja suositeltavaa muual-la paitsi rakkaudessa.

Italialaisen **Davide Enian** (s. 1974) esikoisromaani kertoo vähävaraisesta palermolaisesta suvusta. Nyrkkeily on periy-tynyt isoisältä pojanpojalle. Nuorukaisen odotetaan voitta-van Italian mestaruuden, joka jäi ukilta, isoenolta ja nuorena kuolleelta isältäkin saavutta-matta. Nyrkkeilyn vastapainok-si nousee Davide-nuorukaisen orastava rakkaus ikätoveri Ni-naa kohtaan.

Lahden kansainvälisessä kir-jailijakokouksessa juhannuksen alla Davide Enia valloitti meidät muut osallistujat riemukkaalla energiallaan. Puheenvuoros-saan hän kertoi isoisästään, jo-ka 19-vuotiaana teloitusryhmän edessä virtsasi housuihinsa, mutta pelosta huolimatta alkoi tanssia ehtiäkseen vielä kerran toteutua ainutkertaisessa ole-massaolossaan. Tanssi pelasti miehen, josta tuli hänen ukkin-sa.

”Tätä on kirjallisuus”, Enia sanoi. Siis tanssimista niin hyvin kuin osaa, miettimättä mitään muuta, surematta tulevana te-loitetuksi, sisällyttäen tanssiin kaikki mikä tulee vastaan ja ajatellen ainoastaan, että tanssi olisi huoliteltua, hallittua, oike-

aa, virheetöntä, rehellistä.

Dramaturgina toiminut ja itsekin nyrkkeillyt Enia leikkii –tai tanssii – kerronnassaan aika-tasoilla. Hän seuraa vetävin kat-kelmin eri sukupolvien miesten vaiheita, verisiä nyrkkeilyotte-luita, kiivaita rakastumisia ja ukin kokemia kauhuja sodassa ja vankileirillä 1940-luvun Afri-kassa. Tuolloinhan brittiarmeija taisteli italialais-saksalaisia joukkoja vastaan Libyassa.

Romaanin loppu, kolmas osa tuo sitten toistoa, luette-lomaisiakin katsauksia erita-paisista nyrkkeilijöistä ja ilo-tyttöistä. Silti Enian esikoisteos on raskaansarjan taidonnäyte ja kansainvälisen levityksen an-sainnut, sellaisella palolla hän kuvaa tulivuorimaan ihmisten verta kaihtamattomia luonteita ja toisaalta kiihkeää kurotusta unelmia ja hellyyttä kohti.

ANELMA JÄRVENPÄÄ-SUMANEN
 Davide Enia: Maan päällä.
 Suom. Leena Taavitsainen-Petäjä.
 343 sivua. Siltala.

Rasputin kiinnostaa taas

Siperian pikkukylässä syntynyt munkki Grigori Rasputinia on sanottu viime vuosisadan alun Venäjän vaikutusvaltai-simmaksi mieheksi. Hänellä oli hämmentävää karismaa. Osa kansasta piti häntä profeettana, osa näki hänet juoppuna rietas-telijana.

Ihmeparantajan kyky avasi tien tsaari Nikolai II:n sisäpi-riin, sillä lapsista nuorin, kruu-nunperillinen Aleksei sairasti hemofiliaa. Lääkäreillä ei ollut verenvuototautiin keinoja. Vain Rasputinin käynnit näyttivät auttavan.

Voimakastahtoinen keisa-rinna Aleksandra kuunteli pa-lavaksteista mystikkoa myös maan asioissa. Pian poliittisia nimityksiä tehtiin Rasputinin mielen mukaan. Vallanpitäjät kokivat hänet uhkana ja mur-hasivat hänet joulukuun lopulla 1916.

Kuolemakin jäi askarrutta-maan jälkipolvia, sillä myrkky, luodit ja kallon murskaaminen eivät vieneet Rasputinin hen-keä. Vielä Neva-joessa säkkiin suljettuna hän onnistui avaa-maan osan siteistä. Kuolinsyyk-si todettiin hukkuminen.

JP Koskinen käynnistää romaanin ensimmäisestä mur-hayrityksestä vuonna 1914, jolloin tuttu nainen puukotti Rasputinia. Fiktiivinen kertoja on orpo

Vasili, jonka Rasputin on otta-nut oppilaakseen ja huolehdit-tavakseen. Ratkaisu on onnistu-nut. Viattoman ja herkün pojan näkökulmasta arki saa kiinnos-tavan ristiriitaisia sävyjä.

Vasili pääsee oppi-isän mu-kana hoviin, tutustuu tsaarin lapsiin ja rakastuu ilkkuriseen Anastasiaan. Mutta Rasputin johdattaa häntä lihallisten kiu-sausten ulottuville, missä syn-nintuntoinen nuorukainen on hätää kärsimässä.

Rasputin oli omaksunut us-konfilosofiansa hlystien uskon-lahkolta. Sen mukaan synnissä piti ensin rypeä kunnolla jotta voi täydesti kokea Jumalan puh-distavan armon. ”Synti on ihmisen osa. Jos et tunne syntiä et voi tuntea armoa”, hän opettaa Vasilia.

Venäjän historiaan luulta-vasti ratkaisevasti vaikuttanut Rasputin innoittaa taiteilijoita kautta maailman. Amerikassa on tekeillä elokuva, jossa Ras-putinia näyttelee Oscar-eh-dokkuuksilla hellitty Leonardo DiCaprio, JP Koskisen romaani ilmestyi siten hyvään saumaan. JP Koskinen (s. 1968) on laaja-alainen kirjailija, joka on aiemminkin ottanut aiheita historiasta. Ystävänä Rasputin ilahduttaa onnistumisellaan.

ANELMA JÄRVENPÄÄ-SUMANEN
 JP Koskinen: Ystävänä Rasputin.
 355 sivua. WSOY.

Kesällä avoinna lähes 300 tiekirkkoa

Kuluvana kesänä teiden varsilla on avoinna 279 tiekirkkoa. Kiin-toisiin kirkkoihin voi pysähtyä aina koulujen alkuun asti.

Tiekirjot esitellään www.taivaallinentaukopaiikka.fi-si-vustolla, josta löytyvät tiekirjot aukioloaikoinen ja kuvauksi-neen. Sivustolta voi tarkistaa kirkkojen tarkan sijainnin ja ajo-ohjeet. Kirkkoihin johdat-tavat tiekirjko-liikennemerkit.

Sivustolla on koottu tiekirk-koja erilasten teemojen mukaan. Kirkkokierroksilla voi käydä tutustumassa Aallon ja Engelin arkkitehtuuriin, lasimaalauksiin tai keskiaikaisiin kirkkoihin. Kuvakirkot ja puukirkot on niin ikään koottu omiksi teemoi-seen ja länsirannikolle on suun-niteltu pyöräilijöille soveltuva kirkkokierros.

Tänä kesänä on myös ladatta-vissa tiekirjot-mobiilisovellus, jolla voi suunnitella reitin, navi-goida perille ja tallentaa matkal-la omia paikkoja kartalle.

Uusia tai tauon jälkeen tie-kirkkoihin liittyneitä ovat tänä kesänä Kuusamon Pyhän Ristin kirkko, Luhangan kesäkirkko,

Rengon keskiaikainen kivikirkko on omistettu Pyhälle Jaakolle.

Nokian, Lemin, Vehmersalmen ja Lumijoen kirkot sekä Päijälän rukoushuone Kuhmoisissa.

Pohjois-Pohjanmaalla sijait-seva Taivalkosken kirkko pitää ovet avoimena jo 19:ttä kesää.

Etelä-Karjalassa Lemin kirk-ko aloittaa tiekirkkona nyt en-simmäistä kesää. Lemin kirkos-sa on pitkä perinne neliäänisestä virsilaulannasta, ja siitä myös tiekirkkoon pysähtyvät pääse-vät nauttimaan joko äänitteen avulla tai sunnuntain messussa.

Tiekirjot ovat luterilaisia ja ortodoksisia kirkkoja, niitä on mukana 14. Aukiolot vaihtelevat, mutta yleisimmin ne ovat avoinna 10.6.–20.8. Yhteistä tiekirkoille on, että ne sijaitsevat pääteiden läheisyydessä ja kuuluvat paikkakuntansa tärkeimpiin nähtävyyksiin.

Tiekirjkotoiminta alkoi pohjoisimmassa Suomessa 1991 ja on levinnyt koko maahan. Tiekirikkoja on myös Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Virossa, Saksassa ja ainakin pari Pohjois-Kalotin alueella Venäjällä.

MT

www.taivaallinentaukopaiikka.fi

Maksuton esitutkimus ennen 27.6.
Arvo 194 €.Varaa pian! Vielä ehdit!

Nauti kesästä – ilman silmälaseja

Silmäleikkaus on helppo ja nopea tapa korjata näkö kuntoon; kokea loma ja arki kirkkaasti uusin silmin. Vaivaapa silmiäsi sitten taittovirhe tai ikänäkö, Medilaserin palveluista löydät apua helpompaan elämään.

MEDILASER
Silmäkirurgia

Laserleikkaus - Linssileikkaus - Kaihileikkaus.
Espoo • Hämeenlinna • Jyväskylä • Kotka • Kuopio
Lahti • Seinäjoki • Pori • Tampere • Turku • Vantaa
Tutustu palveluihimme **www.medilaser.fi**